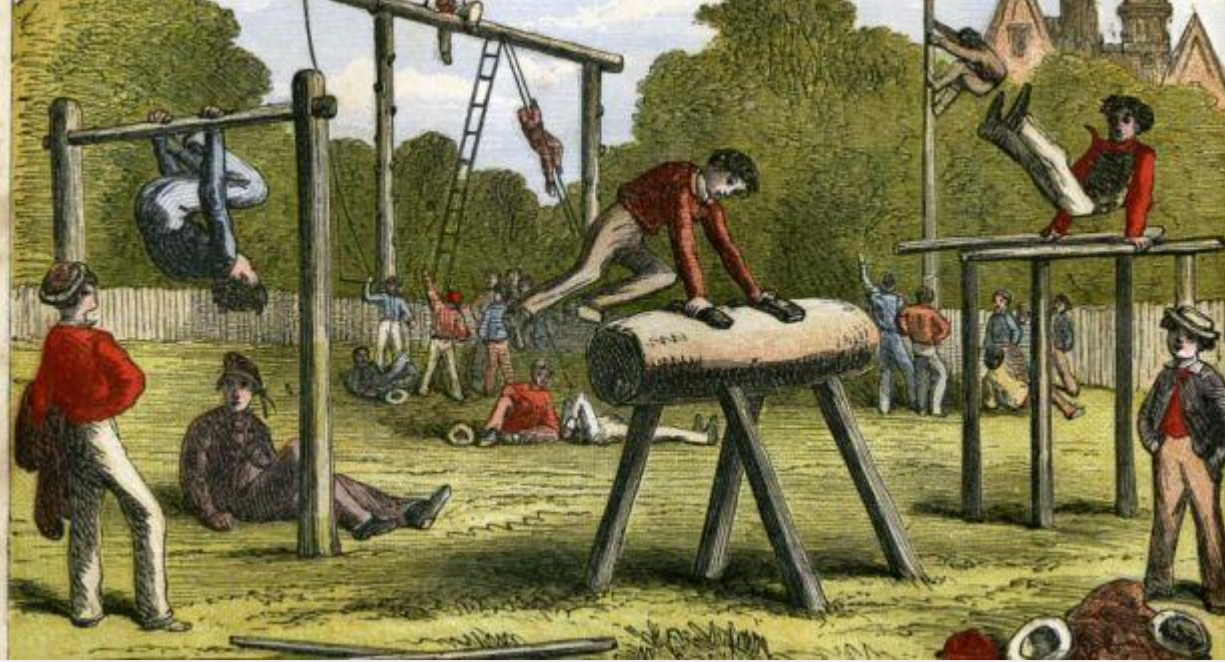

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Güncel beden eğitimi ve spor öğretim programının içeriği (ortaokul)

HİDAYET SUHA YÜKSEL

suhayuksel@gmail.com

DEĞERLER

Öğretim programlarında yer alan “kök değerler” şunlardır: adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik. Bu değerler, öğrenme öğretme sürecinde hem kendi başlarına, hem ilişkili olduğu alt değerlerle ve hem de öteki kök değerlerle birlikte ele alınarak hayat bulacaktır.

YETKİNLİKLER

- Anadilde iletişim
- Yabancı dillerde iletişim
- Matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler
- *Dijital yetkinlik*
- *Öğrenmeyi öğrenme*
- *Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler*
- *İnisiyatif alma ve girişimcilik*
- *Kültürel farkındalık ve ifade*

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖZEL AMAÇLARI

Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı'nın amacı; öğrencilerin hayatları boyunca kullanacakları hareket becerileri, aktif ve sağlıklı hayat becerileri, kavramları ve stratejileri ile birlikte öz yönetim becerileri, sosyal becerileri ve düşünme becerilerini de geliştirerek bir sonraki öğrenim düzeyine hazırlanmalarınıdır.

Bu amaç doğrultusunda, Beden Eğitimi ve Spor dersini alan öğrencilerin aşağıdaki program çıktılarına ulaşmaları beklenmektedir:

1. Çeşitli fiziksel etkinliklere ve sporlara özgü hareket becerilerini geliştirir.
2. Hareket kavramlarını ve ilkelerini, çeşitli fiziksel etkinliklerde ve sporlarda kullanır.
3. Hareket stratejilerini ve taktiklerini, çeşitli fiziksel etkinliklerde ve sporlarda kullanır.
4. Sağlıklı hayatla ilgili fiziksel etkinlik ve spor kavramlarıyla ilkelerini açıklar.
5. Sağlıklı olmak, sağlığını geliştirmek için fiziksel etkinliklere ve sporlara düzenli olarak katılır.
6. Beden eğitimi ve sporla ilgili kültürel birikim ve değerlerimizi kavrar.
7. Beden eğitimi ve spor yoluyla öz yönetim becerilerini geliştirir.
8. Beden eğitimi ve spor yoluyla iletişim becerileri, iş birliği, adil oyun (fair play), sosyal sorumluluk, liderlik, doğaya duyarlılık ve farklılıklara saygı özelliklerini geliştirir.

Soru No: 75

Aşağıdakilerden hangisi 2018 yılında yayımlanan Ortaokul Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı'nın çıktılarında biri değildir?

- A) Hareket kavramlarını ve ilkelerini, çeşitli fiziksel etkinliklerde ve sporlarda kullanır.
- B) Sağlıklı hayatla ilgili fiziksel etkinlik ve spor kavramlarıyla ilkelerini açıklar.
- C) Beden eğitimi ve spor yoluyla öz yönetim becerilerini geliştirir.
- D) Beden eğitimi ve sporla ilgili kültürel birikim ve değerlerimizi kavrar.
- E) Seçili spor dalına özel taktikler geliştirme becerisi kazanır.

Cevap Anahtarı: E

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ALANA ÖZGÜ BECERİLERİ

Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı ile öğrencilere kazandırılması hedeflenen beceriler aşağıda sunulmuştur.

- Dayanıklılık
- Çabukluk
- Esneklik
- Hareketlilik
- Koordinasyon
- Kuvvet
- Ritim

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

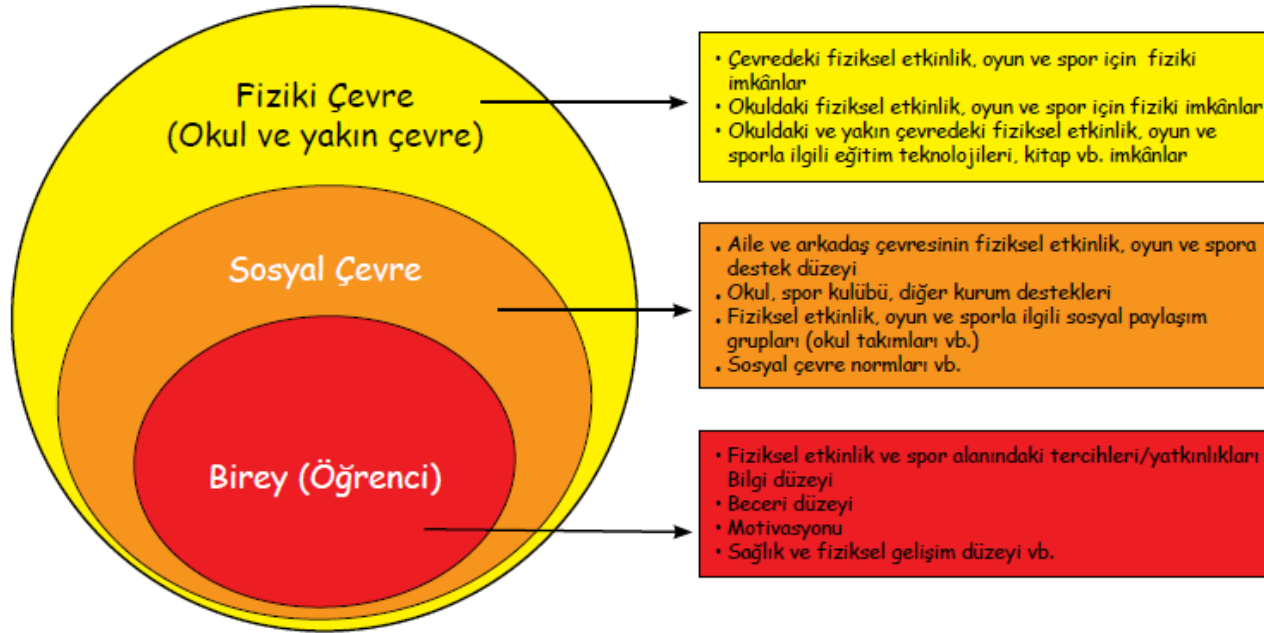
Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı uygulamasında öğretmenler aşağıda sunulan konuları dikkate almalıdırlar:

1. Öğretim programının temel ilkeleri ortaokul öğrencilerinin gelişim özellikleri dikkate alınarak okula özđü uyarlamalar yapılır.
2. Öğrenme-öğretme yaklaşımları ve stratejileri belirlenirken diğer derslerle ve gündelik hayatla ilişkilendirmeye özen gösterilir.
3. PaydaŐ rol ve sorumlulukları, yapılabilecek iş birlikleri dikkate alınır.

4. Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı'nın dayandığı temel ilkeler çerçevesinde tüm öğrenme öğretme süreci yönlendirilmelidir. Bu ilkeler aşağıda sunulmuştur:

- Fiziksel etkinlikler, oyun ve spor yoluyla öğrenme temellidir.
- Öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor gelişimleri bir bütün olarak ele alınmıştır.
- Öğrenci merkezli ortamlarda, öğrencilerin kendi öğrenmelerini yapılandırmalarına imkân verir.
- Süreç ağırlıklıdır.
- Gelişimsel ve sarmal bir yapıdadır.
- Esnek bir yapıdadır.
- Temalar/konular istenilen kazanımlara ulaşmada bir araçtır.
- Öğrencilerin eğitiminde, çevresi ve diğer kişilerle deneyimleri önemlidir.
- Öğrenme-öğretme ortamlarında bireysel, eşli ve grupla çalışmalar dengeli bir şekilde sunulur.
- Uygulamalar sırasında öğrencilerin kendilerini fiziksel ve duygusal olarak güvende hissetmeleri önemlidir.
- Yenilikçi, eleştirel ve yansıtıcı düşünme ön plandadır.
- Evrensel ve toplumsal değerlere yer verilmiştir.
- Centilmence oyun ve mücadele anlayışı geliştirmek hedeflenir.
- Öğretmene özgürlük tanınmış, kendi özgürlüğünü katmasına fırsatlar sunulmuştur.
- Tüm öğrencilerin katılımı önemlidir.
- Çevreye ve doğaya duyarlılık önemlidir.
- Eğlenceyle öğrenme ortamı sunar.
- Değerlendirme süreci çok yönlüdür.
- Aktif ve sağlıklı hayat alışkanlığı kazandırır.

6. Bu Program'daki kazanımlara ulaşmak için öğretmenler, öğrencilerin bireysel özellikleri ile sosyal ve fiziksel çevrelerinin özellikleri doğrultusunda uyarlamalar yapmalıdırlar. Örneğin öğretmenler etkinlik seçimi ve uygulamalarında okul çevresinin sosyal, kültürel durumu, veli beklentileri ve hassasiyetlerini gözden geçirerek modern danslar yerine halk danslarına yer verebilirler. Bu amaçla eğitim öğretim yılı başında öğretmenlerin Şekil 1'de belirtilen her bir boyutu gözden geçirerek düzenlemeler yapmaları önerilir.

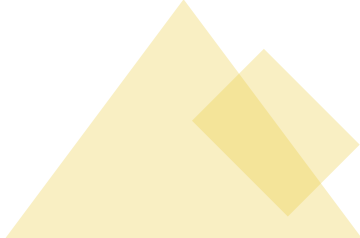
Şekil 1. Okula özgü düzenlemelerde incelenmesi gereken temel unsurlar

7. Öğretmenler öğrencilerin dersin kazanımlarına ulaşmaları için en uygun modeli (doğrudan, bireyselleştirilmiş, iş birliğine dayanan, spor eğitimi, akran, araştırma, taktik oyun, kişisel ve sosyal sorumluluk modelleri), strateji (sunuş, buluş, araştırma/inceleme vb.) ve yöntemleri/stilleri (komut, alıştıırma, eşli çalışma, kendini denetleme, katılım, yönlendirilmiş buluş, problem çözme, öğrencinin tasarımı, öğrencinin başlatması, kendi kendine öğrenme) kullanmalıdırlar.

Öğretim Programı'nda üst düzey psikomotor (beceri hâline getirme, uyum ve yaratma), duyuşsal (örgütleme, kişilik hâline getirme) ve bilişsel (analiz, sentez, değerlendirme) alanlara ait kazanımlar vardır. Bu nedenle, sadece geleneksel öğreten merkezli öğretime dayanan yaklaşımların kullanımı, bu Öğretim Programı'nın çıktıklarına ulaşmak için yeterli olmayacaktır. Öğrenen merkezli öğretim yaklaşımlarından mutlaka yararlanılmalıdır.

Öğretmenlere uygulamalarında, özellikle model temelli öğretim yapmaları önerilir. Modeller dayandıkları öğretim hedefleri doğrultusunda amaç, içerik, uygulama ile ölçme ve değerlendirmeyi bir arada ele alırlar. Bu modellerin uygulanması birkaç haftadan 10-15 haftaya kadar süre gerektirebilir. Program hedeflerine ulaşmada öncelikle öğrenen merkezli olan "taktik oyun", "spor eğitimi" ile "kişisel ve sosyal sorumluluk" modellerinin kullanımı önemlidir.

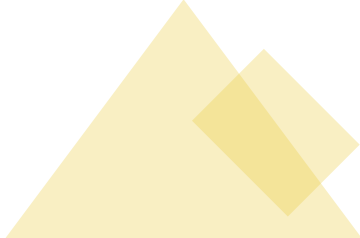
8. Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı'nın genel çıktılarına ulaşmak için diğer derslerle ve hayatla ilişkilendirme yapılması önemlidir. Öğretmenler, okullarına özgü yıllık planlarını hazırlarken seçmeli Spor ve Fiziki Etkinlikler dersi ile ilişkilendirme yapmalıdırlar. Aynı zamanda, diğer derslerin öğretmenleri ile iş birliği yaparak ders konuları arasında bağ kurmalıdırlar.

Bu Öğretim Programı'ndaki kazanımlara ulaşmak için öğrenci deneyimlerinin hayatla ilişkilendirilmesi gerekir. Beden Eğitimi ve Spor ders süresi, öğrencilerin ders kazanımları doğrultusunda kişisel ihtiyaçlarının belirlenmesi, örnek uygulamaların denenmesi, gelişimlerinin takip edilmesi için kullanılmalıdır. Öğrenciler, dersteki çalışmalarını ders dışındaki zamanlarında uygun fiziksel etkinliklere ve sporlara katılarak pekiştirmelidirler. Bu sebeple öğrencilerin kendi yaşantı çevrelerindeki fiziksel etkinlik/spor imkânlarını tanımaları ve bunları etkili bir şekilde kullanmaları konusunda öğretmenler, yönlendirici ve destekleyici olmalıdır.

9. Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı hedeflerine ulaşabilmek için kişisel (öğrenciler, öğretmenler, veliler, okul yöneticileri, antrenörler vb.) ve kurumsal paydaşların (okul, il spor müdürlükleri, spor federasyonları, kulüpler, belediyeler, il sağlık müdürlükleri vb.) iş birliği içinde olması önemlidir. Bu iş birliğinin sağlanmasında, okul yönetimi ile beden eğitimi öğretmenleri yönlendirici olmalıdırlar. Okulun, özellikle kurumlarla/ spor kulüpleri ile bir iş birliği planı olmalıdır. Bunun yanında öğretmenler İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu gereği okullarda kurulan iş sağlığı ve güvenliği kurulları ile iş birliği yapmalıdırlar.

10. Veliler sürecin niteliği ve bu niteliği artıracak yol ve yöntemler konusunda bilgilendirilmelidirler. Onlardan, Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı hedefleri doğrultusunda çocuklarının düzenli olarak fiziksel etkinlik yapacağı fırsatlar oluşturmaları istenmelidir. Bunun önemi açıklanmalıdır. Öğrencilerin okul içinde ve dışında katılacakları fiziksel etkinlik ve sporlarda antrenörler ve liderler, beden eğitimi öğretmenleri ile iş birliği yaparak öğrenciler için katılımı, eğlenmeyi, sağlık ve zindelik yararı elde etmeyi destekleyen programlar sunmalıdırlar.

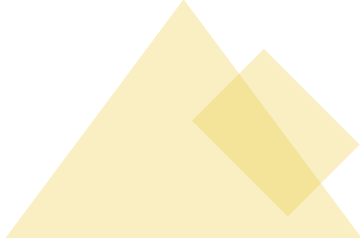

11. Öğrencilerin özel gereksinimleri olduğu durumlarda, ders uygulamalarında gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. Özel gereksinimler; öğrenme güçlüğü çekme, sağlık sorunu, çeşitli engellilikler vb. sebeplerden kaynaklanabileceği gibi özel niteliklere sahip olma, öğrenme hedeflerine önceden/akranlarından daha erken ulaşmış olma gibi nedenlerden de doğabilir.

Öğretmenler, öğrencilerin özel gereksinimlerini belirledikten sonra gerekiyorsa ilgili kişi ve kuruluşlardan da yardım alarak bu öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor dersi uygulamalarına katılmalarını sağlamalıdır. Sağlık sorunu olanlar için veliler ve aile hekimleriyle iş birliği yaparak öğrencilerin özel ihtiyaçlarına uygun, sağlıklarını destekleyecek yöntemler, araç ve gereçle derse katılmalarının sağlanması buna örnek verilebilir.

Sporda üstün yetenekli öğrenciler ise antrenörlere veya spor kulüplerine yönlendirilmelidir. Derslerde, bu öğrencilerden rol model olarak çeşitli etkinliklerde liderlik yaptırılarak yararlanılabilir. Bu öğrenciler için yetenekleriyle ihtiyaçları doğrultusunda daha yüksek hedefler ve etkinlikler belirlenebilir.

12. Bu Öğretim Programı'nın amaçlarına ulaşmada öğretmenlere ve öğrencilere yardımcı olması amacıyla hazırlanan "Fiziksel Etkinlik Kartları (FEK)" kullanılmalıdır.

FEK sarı ve mor kart gruplarından oluşmaktadır. Sarı kart grubunda "Öğretmen Kartı", "Temel Hareket Becerileri Kartları", "Temel Hareket Kavramları Kartı", "Birleştirilmiş Hareket Kartları", "Sağlık Anlayışı Kartları", "Spor Engel Tanımaz Kartı" ve "Fiziksel Etkinlik ve Beslenme Piramidi Kartı" vardır. Mor kart grubunda ise "Öğretmen Kartları", "File ve Raket Oyunları", "Hücum Oyunları", "Vurma ve Yakalama Oyunları", "Etkin Katılım", "Sağlık Anlayışı" ve "Spor Engel Tanımaz" kartları vardır. Sarı kart grubu öncelikle beşinci sınıf kazanımlarını desteklemektedir. Mor kart grubu ise altıncı ve yedinci sınıf kazanımları için uygundur. Öğretmenler kartları inceledikten sonra sınıf düzeyine ve kazanımlara uygun olanları derslerinde kullanabilirler. Bu Öğretim Programı'nın kazanım açıklamalarında ilgili FEK'lere yönlendirmeler yapılmıştır.

Bunun yanında öğretmenler, derslerinde ele aldıkları kazanım ve konuya uygun olarak çeşitli kaynak kitaplardan da yararlanmalıdırlar. Bu kaynakların seçiminde ve kullanımında, 5-8. sınıf öğrencilerinin yaş ve gelişim özelliklerine uygunluğuna önem verilmelidir. Ayrıca ders amaçlarına uygun sporla/fiziksel etkinliklerle ilgili dergi, gazete vb. haber kaynaklarından da yeri geldiğinde yararlanılmalıdır.